

Pardes Leerhuis Online

Bijdrage Hannah Visser

30 juni 2020

Waar halen we nog steun en troost uit in een tijd als deze? Hoe kunnen we anderen steunen en troosten? Wat hebben we nodig om door te kunnen gaan met ons leven? Hoe gaan we om met de onvermijdelijke (fysieke) afstand in ons dagelijks leven? Hoe vinden we toch een manier om verbonden te zijn? Dit zijn de vragen die ik me stelde tijdens de afgelopen maanden. Vragen die ik stelde toen ik mijn grootvader niet kon omhelzen toen hij hoorde dat hij ongeneeslijk ziek is. Vragen die ik stelde bij de cijfers 'coronadoden' in het journaal. Vragen die ik stelde toen ik mijn medemensen met een boog om me heen zag lopen.

Deze tijd vraagt misschien nog meer dan andere tijden om leiderschap. Daarmee doel ik met name om persoonlijk leiderschap, het vinden van je eigen kompas om daarmee jezelf en andere kunnen leiden. In deze tijd zijn er mensen nodig die de verbinding kunnen maken over (fysieke) afstand heen. Die kunnen inspireren en verbinden. Voor leergang Emoena – leiderschap in een multireligieuze context – verwees ik tijdens een dagopening naar het boek *De Tao van Leiderschap: Strategieën voor de Nieuwe Tijd*. Dit boek geeft naar mijn inzien houvast en richting over hoe dit leiderschap vorm te geven. Door de constante vergelijking met natuurverschijnselen scheidt het boek rust in de vaak hectische omgeving waarin leiders zich omgeven. Eén tekst vind ik met name richting geven over hoe zich te verhouden tot een beweeglijke tijd:

8 Water

De wijze leider is als water

Kijk eens naar water: water reinigt en verfrist alle wezens zonder onderscheid of oordeel; water dringt zonder angst en uit eigen beweging tot diep onder de oppervlakte der dingen. Water is beweeglijk en flexibel; water gehoorzaamt zonder tegenstribbelen aan de wet.

Let eens op de wijze leider: zo'n leider accepteert zonder tegenstribbelen elke situatie, persoon of gebeurtenis die op zijn weg komt; zo'n leider streeft naar het welzijn van allen en doet ongeacht de

beloning altijd zijn uiterste best; zo'n leider is eenvoudig en oprecht in zijn woorden en grijpt alleen in om evenwicht en harmonie te herstellen.

Door de bewegingen van water gade te slaan heeft de leider geleerd dat het bij actie aankomt op het juiste moment.

De leider is net zo flexibel als water. (...).

Uit: John Heider. *De Tao van Leiderschap: strategieën voor de nieuwe tijd*. Vert. [uit het Engels] door George Hulskramer (Amsterdam: Contact). P. 29.